

Meetnet Reptielen - Nieuwsbrief

December 1997- Nieuwsbrief nr 11

Ravon Werkgroep Monitoring

Het is winter. Alle tellingen van slangen en hagedissen in 1997 zijn al ingevoerd in de computer. Tijd om de telresultaten te analyseren. We kunnen grofweg al wat zeggen over het jaar 1997:

De aantallen zandhagedissen in de duinen zijn ongeveer hetzelfde als in 1996. Dit jaar wel meer jonkies. Gladde slangen zijn op meer plaatsen waargenomen dan vorige jaren, ook hazelwormen zijn vaker gezien. Ringslangen weer minder, wel veel jonge ringslangen. Adders minder. De fitnesses over de reptielen in 1997 krijgt u te zien in de voorjaarsnieuwsbrief die in maart 1998 het licht zal zien.

In deze nieuwsbrief een gedicht!

Wederom het laatste nieuws over ringslangen bij A'dam Uit het veld met een verslag van een trajectloper.

Als serieus onderwerp zijn er twee bijdragen van veldmedewerkers over hun bevindingen met 'grote grazers' in Reptielenland.

Inhoud Nieuwsbrief nr. 11	pag.
• UIT HET VELD	2
• Over grote grazers	3
• Liever konijnen	4
• Ringslangen & IJburg	5
• Prooien van ringslangen	7
• Z van zandhagedis	8
• Meetnet Reptielen onder de loep	9
• De Tip	11

UIT HET VELD Monitoren op de Veluwe

Guido van der Lugt

In het voorjaar van 1997 ben ik begonnen met het monitoren op een heidegebied van Natuurmonumenten in de omgeving van Arnhem. Het gebied is zeer soortenrijk, vrijwel alle inheemse reptielen komen er voor: adder, ringslang, gladde slang, hazelworm en zandhagedis. De levendbarende hagedis is er slechts één maal waargenomen, in 1995.

In één jaar tijd heb ik hier vier soorten reptielen waargenomen, alleen de ringslang en de levendbarende hagedis heb ik gemist. De zandhagedis is in vrijwel het hele terrein te vinden. Dit geldt niet voor de adder, die heb ik maar op één plek gevonden. Hazelwormen heb ik ook veel gezien, vooral langs bosranden met veel dor hout. Het meest opmerkelijke van het gebied is het grote aantal gladde slangen. Nadat ik de juiste plekken had ontdekt kwam ik deze slang vaak tegen. Dit resulteerde omstreeks half augustus in een 'monster-waarneming' van twintig gladde slangen tijdens één ronde: Op die dag mocht ik dertien jongen en zeven volwassen dieren in mijn boekje noteren.

De weersomstandigheden waren overdag niet optimaal om te gaan monitoren. Het was ongeveer 33 graden celsius en ik begon daarom pas om zeven uur 's avonds aan mijn ronde. Toen was het nog zo'n 27 graden.

De slangen die ik vond lagen niet in de zon maar onder dood hout of in kleine holletjes in het zand. Zo'n holletje is niet meer dan een ondiep kuiltje op een kale plek, vaak naast konijnenholen. Ik vind het vreemd dat de slangen erg traag waren. De dieren lagen op een zuidhelling naast een zandpad. Deze helling is erg droog met een matig vergraste heidebegroeiing. Opvallend was dat er behalve de vele gladde slangen alleen twee zandhagedissen te zien waren.

Axel Groenveld schrijft in "De gladde slang laat zich niet tellen" (RAVON (1) nr. 1, 1997) dat de gladde slang door middel van traject-tellingen zeer moeilijk te volgen is. Misschien is het een idee om de gladde slang te monitoren bij een weertype waaronder je geen reptielen verwacht. Ook gericht zoeken door bijvoorbeeld hout om te draaien kan helpen om een beter beeld te krijgen van de omvang van de populatie gladde slangen.

Redactie: Het is een bekend verschijnsel dat gladde slangen vaak te vinden zijn onder op de grond liggende voorwerpen als boomstronken, stenen en afval. Tijdens het monitoren kan hier dus gebruik van worden gemaakt door deze om te keren. Gladde slangen zijn in tegenstelling tot de meeste andere reptielen het beste te vinden in het najaar, als de juvenielen er zijn. Dan moet bij voorkeur op zwoele dagen gezocht worden, wanneer de zon nauwelijks de kans krijgt om door te breken maar de temperatuur wel aangenaam is.